

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 2. juna 2016. godine
Ref. br.:RK945/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI163/14

Podnosilac

Enis Beqiri

**Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 181/2014
Vrhovnog suda Republike Kosovo od 8. jula 2014. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Enis Beqiri sa prebivalištem u Gnjilanu, Kosovo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Njega zastupa g. Avdullah Ismajli, advokat iz Gnjilana, Kosovo.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje (Rev. br. 181/2014 od 8. jula 2014. godine) Vrhovnog suda, rešenje (Ac. br. 4275/12 od 18. novembra 2013. godine) Apelacionog suda i rešenje (C. br. 2505/2010 od 13. maja 2011. godine) Opštinskog suda u Prištini.
3. Osporenim odlukama je odbijen zahtev podnosioca da se vrati na svoje prethodno radno mesto u ProCredit banci.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih rešenja, kojima su navodno povređena prava podnosioca zahteva garantovana članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i prava garantovana članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 3. novembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 5. decembra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI163/14 imenovao sudiju Altaya Suroy za sudiju izvestioca i istog datuma, odlukom br. KSH. KI163/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.
8. Dana 18. decembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog datuma, kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu i ProCredit banci.
9. Dana 27. januara 2014. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da podnese spise predmeta podnosioca zahteva pod brojem C. br. 2505/2010.
10. Dana 30. januara 2015. godine, ProCredit banka je, u svojstvu zainteresovane stranke, dostavila Sudu svoje komentare povodom zahteva.

11. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda, Arta Rama-Hajrizi, je odlukom KSH. KI163/14 zamenila člana Veća za razmatranje, Envera Hasanija, čiji je mandat sudije u Ustavnom sudu okončan 26. juna 2015. godine.
12. Dana 16. decembra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo još jedno pismo Sudu, kojim je tražio da se o zahtevu odluči po hitnom postupku.
13. Dana 18. Decembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i odlučio o neprihvatljivosti zahteva. Istog datuma, predsednica Suda je u skladu sa pravilom 44 (4) Poslovnika o rada imenovala sudiju Robert Carolan za predsedavajućeg člana Veća za rasmatranja da pripremi rešenje o neprihvatljivosti s obzirom na to da sudija izvestilac nije bio među većinom.

Pregled činjenica

14. Dana 25. oktobra 2005. godine, podnosilac zahteva je zaključio ugovor o radu na neodređeno vreme sa ProCredit bankom, filijalom u Gnjilanu.
15. Dana 11. novembra 2010. godine, ProCredit banka je obaveštenjem br. 11-517, obavestila podnosioca zahteva o raskidu ugovora o radu. U obaveštenju je navedeno:

“Na osnovu ocene vašeg učinka na radu, sprovedene 10. novembra 2010. godine, utvrđeno je da niste uspjeli da pokažete zadovoljavajući učinak na radu. Na osnovu napred navedenog, ProCredit Banka zadržava pravo da prekine radni odnos shodno i u skladu sa stavom 7. c) i d) ugovora o radu i shodno članu 5.10.1, odeljak g) Kadrovske politike. [...] Imate zakonsko pravo da se javite organima za zapošljavanje kako biste razmotrili mogućnost zapošljavanja u drugim institucijama i zaštite vaših interesa”.

16. Dana 22. novembra 2010. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu protiv ProCredit banke Opštinskom sudu u Prištini, tražeći poništaj gore navedenog obaveštenja, vraćanje na prethodno radno mesto i naknadu ličnih dohodaka. Pored drugih tvrdnji, podnosilac zahteva ističe da *“ProCredit banka ne daje pravo na ulaganje žalbe, primoran sam da moje pravo tražim i ostvarim preko suda [...]”*.
17. Podnosilac zahteva je u međuvremenu izjavio i žalbu Inspektoratu rada, žaleći se da ga je ProCredit banka nezakonito otpustila sa posla.
18. Dana 24. decembra 2010. godine, Inspektorat rada je (izveštaj br. 003665) zaključio da se unutrašnjim aktom ProCredit banke ne propisuje žalbeni postupak u drugom stepenu gde zaposleni mogu da podnesu svoje žalbe ili zahteve i preporučio da banka popravi te propuste u skladu sa odredbama primenljivog zakona o radnim sporovima.
19. Dana 13. maja 2011. godine, Opštinski sud je (rešenje C. br 2505) odbacio tužbu podnosioca, kao neprihvatljivu. On je obrazložio da je podnosilac zahteva trebalo da izjavi žalbu protiv gore navedenog obaveštenje ProCredit banci u roku od petnaest (15) dana od dana prijema, kao što je predviđeno primenljivim

zakonom. Opštinski sud je zaključio da pošto podnosilac zahteva nije iskoristio ovu priliku, tužba je bila preuranjena i kao takva, neprihvatljiva.

20. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu protiv rešenja Opštinskog suda Apelacionom sudu, tvrdeći pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i povredu materijalnog i procesnog prava. On je tražio od Apelacionog suda da poništi rešenje Opštinskog suda, kao nezakonito, i vrati predmet na ponovno suđenje. Pored toga, podnosilac zahteva je ponovo istakao da je u obaveštenju ProCredit banke data pogrešna pouka, zbog čega je podneo tužbu direktno redovnim sudovima, kao jedino sredstvo za zaštitu svojih prava.
21. Dana 18. novembra 2013. godine, Apelacioni sud je (rešenje Ac. br. 4275/12) odbacio žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, i potvrdio rešenje Opštinskog suda u Prištini. Apelacioni sud je utvrdio: *[...] Prvostepeni sud je pravilno postupio kada je pobijanim rešenjem odbacio kao nedozvoljenu tužbu tužioca, pošto nisu ispunjene dve pretpostavke predviđene članom 83 Zakonom o osnovnim pravima iz radnog odnosa [...].*
22. Dana 5. februara 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu na rešenje Apelacionog suda, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešne primene materijalnog prava i nerazmatranja njegovih podnesaka od strane nižestepeni sudova.
23. Dana 8. jula 2014. godine, Vrhovni sud je (rešenje Rev. br. 181/2014) odbacio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva i utvrdio:

“Polazeći od ovakvog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova je našao da su nižestepeni sudovi pravilno ocenili, kada su našli da je tužbeni zahtev tužioca nedozvoljen. [...] U konkretnom slučaju tužilac nije zatražio zaštitu njegovih prava pred nadležnim organom kod tužene, dakle prema oceni ovog suda, iz činjenice što tužilac nije tražio internu pravnu zaštitu, nižestepeni sudovi su pravilno primenili zakonske odredbe parničnog postupka, kada su našli da se tužba treba odbaciti kao nedozvoljena. Vrhovni sud Kosova je navode revizije ocenio kao neosnovane o tome da su rešenja nižestepeni sudova doneta proceduralnom povredom, odnosno pogrešnom primenom materijalnog prava, zato što se u stvari ne radi o pogrešnoj primeni materijalnog prava, kada se tužba odbacuje zbog nedostatka proceduralnih pretpostavki za podnošenje tužbe, odnosno odvijanja postupka.”

Navodi podnosioca

24. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu redovni sudovi povredili prava garantovana članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i pravo garantovano članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.
25. Što se tiče njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, podnosilac zahteva tvrdi da Vrhovni sud nije uzeo u obzir sve njegove podneske, koji su bili relevantni za ishod njegove odluke. Naime, podnosilac zahteva ističe da izveštaj

Inspektorata rada „*kojim su utvrđene brojne povrede, počinjene od strane ProCredit banke*“, nije uzet u obzir od strane Vrhovnog suda.

26. Što se tiče njegovog prava na rad i obavljanje profesije, kao i prava na sudsku zaštitu prava, podnosilac zahteva tvrdi da je povreda navodno počinjena od strane redovnih sudova kada su odbili da ocene meritum njegovih tvrdnji. Prema njegovom mišljenju, ProCredit banka „*mu nije mu dala pravo na žalbu*“; stoga, „*u nedostatku nekog drugog dostupnog pravnog sredstva, on se obratio nadležnom sudu za zaštitu svojih prava iz radnog odnosa*“. Time što njegovi zahtevi nisu uzeti u obzir, podnosilac tvrdi da su njegova prava, zaštićena članom 49. i 54. Ustava, povređena.
27. Podnosilac zahteva dalje tvrdi: „*[...] Vrhovni sud Kosova nije razmotrio predmet, već se samo oslonio na rešenje organa prvog i drugog stepen [...]*“. Podnosilac zahteva dalje navodi: „*[...] Izvršna agencija inspektorata rada je na jasan i službeni način istakla nepravilnosti, nezakonitosti i nepravdu tužene ProCredit banke, filijala u Gnjilanu, gde je utvrdila da je tužena ProCredit banka za prekid radnog odnosa tužiocu Enisu Beqiriju upotrebila stav „FANTOM“, koji uopšte ne postoji, [...] kojim se utvrđuje da nije ostavljeno pravo na ulaganje žalbe u obaveštenju.*“
28. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Suda da utvrdi da je „*[...] prekršen član 49 i 54 Ustava Republike Kosovo, kada su podnosiocu zahteva [...] prekršena osnovna ljudska prava: pravo na rad u trenutku nepravednog raskida ugovora o radu, i pravo na sudsku zaštitu prava, kada mu nije odobreno da zaštiti svoje subjektivno pravo, zagarantovano Ustavom Republike Kosova, Međunarodnom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i pozitivnim zakonima na snazi.*“

Podneti komentari

29. Dana 30. januara 2015. godine, ProCredit banka je, u svojstvu zainteresovane stranke, podnela Sudu komentare na tvrdnje koje je pokrenuo podnosilac u svom zahtevu. ProCredit banka je tražila od Suda da odbaci, kao neosnovane, tvrdnje podnosioca zahteva, jer „*[...] činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnih prava, na koje se on pozvao i u isto vreme, on nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju*“.

Prihvatljivost zahteva

30. Kako bi bio u stanju da sudi zahtev podnosioca, Sud treba da oceni da li je on ispunio potrebne uslove prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovníkom.
31. Sud primećuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana u skladu sa Ustavom; osporava akt javnog organa, odnosno rešenje Vrhovnog suda; iscrpeo je potrebna pravna sredstva i podneo je zahtev u zakonskom roku od četiri (4) meseca nakon što je primio osporeno rešenje.

32. Podnosilac zahteva je jasno naveo posebno navodno povređena ustavna prava i slobode i osporeni akt u skladu sa članom 48. Zakona, koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

33. Pored toga, Sud treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslov, propisan Poslovníkom, odnosno pravilom 36 (2), koji obezbeđuje:

(2) “Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključí:

(a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

(c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagwarantovanih Ustavom, ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju”.

34. Kao što je gore pomenuto, podnosilac zahteva tvrdi da je rešenje (Rev. br. 181/2014 od 8. jula 2014. godine) Vrhovnog suda doneto u suprotnosti sa njegovim „pravom na pravično i nepristrasno suđenje; pravom na rad i obavljanje profesije; kao i pravom na sudsku zaštitu prava“ kao što je garantovano Ustavom i EKLJP. Pored toga, podnosilac zahteva, takođe tvrdi da je rešenje (Ac. br. 4275/12 od 18. novembra 2013. godine) Apelacionog suda i rešenje (C. br 2505/2010 od 13. maja 2011. godine) Opštinskog suda u Prištini, takođe doneto u suprotnosti sa navedenim pravima.
35. Što se tiče njegovog prava garantovao članom 6. EKLJP, podnosilac zahteva tvrdi da Vrhovni sud nije uzeo u obzir njegove podneske podnete u zahtevu za reviziju. Prema podnosiocu zahteva, da su navedene tvrdnje uzete u obzir, ishod odluke bi bio u njegovu korist. Stoga, podnosilac zahteva se uglavnom bavi pitanjem zbog čega njegovi podnesci u vezi sa nalazima Inspektorata rada nisu uzeti u obzir od strane Vrhovnog suda.
36. Što se tiče navedene tvrdnje podnosioca zahteva, Sud podseća da su rešenjem Vrhovnog suda potvrđena oba rešenja, odnosno rešenje Apelacionog suda i Opštinskog suda u Prištini, kojim su odlučili da je zahtev podnosioca trebalo da se odbije kao preuranjen, jer nije pokrenut nikakav interni žalbeni postupak u ProCredit banci. Stoga, Sud primećuje da su svi stepeni redovnih sudova odbili zahtev podnosioca na proceduralnim osnovama i bez ocene osnovanosti njegovog zahteva. Oni su došli do ovog zaključka na osnovu činjenice da je zahtev podnosioca proglašen nedopustivim na proceduralnim osnovama, jer on nije iscrpeo interna pravna sredstva, koja je, kao stvar primenjivog zakona, mogao da iskoristi u ProCredit banci. Redovni sudovi su, takođe zaključili da ProCredit banka nije bila obavezna da obavesti podnosioca zahteva o bilo kojim

zakonskim pravima koje je on mogao da ima u vezi sa njegovim pravnim sporom sa Bankom.

37. U tom smislu, Ustavni sud nije u poziciji da se izjasni da su redovni sudovi povredili ustavna prava podnosioca zahteva, kako to on tvrdi, samo zato što se nisu upustili u meritum njegove tvrdnje. Redovni sudovi su odlučili da ne ocenjuju tvrdnje podnosioca zahteva, jer su smatrali da nije iscrpeo unutrašnja pravna sredstva predviđena zakonom i obrazložili su svoje odluke, pozivajući se na odredbe primenjivog zakona. Ustavni sud ne može da zameni njihovo obrazloženje u tom pogledu, jer su oni u najboljem položaju da tumače materijalno i procesno pravo.
38. Što se tiče njegovih prava garantovanih članom 49. i 54. Ustava, podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo kada su odbacili njegovu tvrdnju, kao neosnovanu i preuranjenu. On smatra da su redovni sudovi trebali da ocene meritum zahteva, uglavnom jer mu ProCredit banka nije obezbedila „pravo na žalbu“ u obaveštenju (br 11-517 od 11. novembra 2010. godine), kojim je otpušten sa posla.
39. Sud primećuje da u gore navedenom obaveštenju nije data pravna pouka i da je to bila glavna tvrdnja podnosioca zahteva o povredi njegovih prava počinjenim od strane ProCredit banke. Podnosilac zahteva je pokrenuo ovo pitanje u svim svojim podnescima pred redovnim sudovima i smatra da je njegov zahtev trebalo da se odluči o meritumu, s obzirom da je navodno „pogrešno upućen“ zbog nedostatka pravne pouke od strane ProCredit banke.
40. Sud podseća da je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, njegova osnovna dužnost da oceni odluku (e) javnih organa, u ovom slučaju, redovnih sudova, i utvrdi da li je ta odluka (e) doneta u skladu sa ustavnim pravima koja su propisana. Dakle, nije dužnost Ustavnog suda da razmatra obaveštenje ProCredit banke i oceni činjenično stanje na zahtev podnosioca.
41. U tom smislu, Sud primećuje da je zahtev podnosioca razmotren od strane Opštinskog suda u Prištini, Apelacionog suda i Vrhovnog suda. Svi ovi stepeni su obrazložili svoje odluke, pozivajući se na odredbe zakona na snazi kada su odbacili zahtev podnosioca, kao neprihvatljiv i preuranjen. Redovni sudovi su odlučili da je zahtev podnosioca bio preuranjen i stoga, neprihvatljiv, jer podnosilac nije izjavio žalbu na obaveštenje ProCredit banke u samoj instituciji. S tim u vezi, Sud smatra da ono što pokreće podnosilac zahteva predstavlja pitanje zakonitosti, ne ustavnosti.
42. S tim u vezi, Sud podseća na obrazloženje Vrhovnog suda, odgovarajući na tvrdnje podnosioca zahteva o povredama zakona navodno počinjenim od strane Apelacionog suda, kada je odbio žalbu izjavljenu protiv rešenja Opštinskog suda u Prištini. Vrhovni sud je utvrdio: *“[...] Nižestepeni sudovi su pravilno ocenili kada su našli da je tužbeni zahtev tužioca nedozvoljen. [...] U konkretnom slučaju tužilac nije zatražio zaštitu njegovih prava pred nadležnim organom [ProCredit banka] [...]. [...] iz činjenice što tužilac nije tražio internu pravnu zaštitu, nižestepeni sudovi su pravilno primenili zakonske odredbe parničnog postupka, kada su našli da se tužba treba odbaciti kao nedozvoljena.”*

43. U tom smislu, Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, Apelacionog suda ili Opštinskog suda u Prištini, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom.
44. Ustavni sud dalje ponavlja da nije njegov zadatak po Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe: slučaj KI70/11 podnosioca zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine). Sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom postupka u njegovom slučaju ne daje mu za pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi njihovih prava zaštićenih Ustavom i EKLJP.
45. Sud primećuje da je podnosilac zahteva imao dovoljno mogućnosti da predoči svoj slučaj pred redovnim sudovima. Pitanje primenjivog zakona je detaljno razrađeno od strane svih redovnih sudova. Apelacioni sud i Vrhovni sud su odgovorili na tvrdnje podnosioca zahteva o tome zbog čega se njegov zahtev smatrao preuranjenim i na taj način, neprihvatljivim, od strane nižestepenih sudova.
46. U tom smislu, važno je napomenuti da Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na ispravan način i da li je postupak u celini, gledano u celosti, sproveden na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, *inter alia*, slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, usvojen 10. jula 1991. godine).
47. U vezi s tim, Sud primećuje da je obrazloženje koje se odnosi na zahtev podnosioca da se oceni slučaj o meritumu u rešenju Vrhovnog suda jasno i, nakon što je razmotrio sve postupke, Sud je, takođe utvrdio da postupci pred Apelacionim sudom i Opštinskim sudom u Prištini nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).
48. Iz gore navedenih razloga, Sud smatra da činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju navodne povrede ustavnih prava na koje se on pozvao.
49. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava i pravilom 36 (2) b) Poslovnika, dana 18. Decembra 2015. godine, većinom

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Predsedavajući Sudija

Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi